

בית חליבה עורפי או מפולש – מה עדיף ? *

זו מבטלת למעשה את ערך הוויכוח על עדיפות אחת הצורות ומחייבת אותנו לשפר את שתיהן ולשכללן בהרבה פרטים קטנים, דבר שעלול להשפיע במידה ניכרת על יעילות העבודה.

הפעם ברצוני להצביע על וריאנט אחד של מפולש שמופיע באחרונה בתכניות אמריקאיות ואף נבנה שם, אשר יש בו, לדעתי, יתרונות בולטים לעומת הצורה המקובלת אצלנו. התכנית ניתנת בתרשימים המצורפים ולהלן אפרט את יתרונותיה במשפטים אחדים: א. קבוצות החליבה מוקטנות מ-4 ל-2 פרות בכל קבוצה; על ידי זה אנו מפחיתים גם את ההפרעה הצפויה מפניה אשר נחלבת זמן יותר ממושך מן הממוצע בדיוק ב-50% או במלים אחרות: בעוד שבמפולש המקובל מעבכת פרה מפגרת את שני החולבים, הרי בצורה המוצעת יתעכב רק חולב אחד ואילו השני ימשיך את עבודתו בקצב הרגיל. יתרון זה בולט מאוד במקרה של פרה שחולבת 6-8 דקות, אבל חשיבותו גדולה גם בהפרשים קטנים אשר עלולים להצטרף לדקות רבות בחליבת מספר גדול של פרות.

ב. בגודל מסוים של עדר – בגבולות 100 עד 120 פרות – יחלוב את החליבה הקטנה

שאלה זו נישאת בפי הרבה בוקרים בארץ ובעיקר מתחבטים בה אלה העומדים בפני הקמת בית חליבה במשקם. גם בארה"ב, בהן פותחו בצד צורות אחרות של בתי-חליבה גם השתיים שהתאזרחו אצלנו, טרם ניתנה תשובה חד-משמעית לשאלה המוצגת. למרות תצפיות נרחבות במהלך העבודה ואיסוף פרטים רבים על טיב המבנים והתאמתם לנחיות החולבים והפרות, לא נפלה עדיין ההכרעה בין העורפי והמפולש. גם אנו נערוך בקרוב תצפיות תפוקה במספר המצומצם של בתי חליבה המופעלים בארץ, אולם עם כל החשיבות שיש בצירוף מכסימום פרטים בתנאים המיוחדים שלנו, אין להניח שתתגלה אצלנו תמונה אחרת מעיקרה.

העורפי והמפולש, לשניהם יתרונות וחסרונות, וכיוון שבהספק העבודה אין הבדלים אופייניים ביניהם, ובהעדר אמות-מידה אובייקטיביות אחרות תהיה בודאי גם להבא הבחירה בין שניהם לפי טעמים האישי של הבוקרים הבונים.

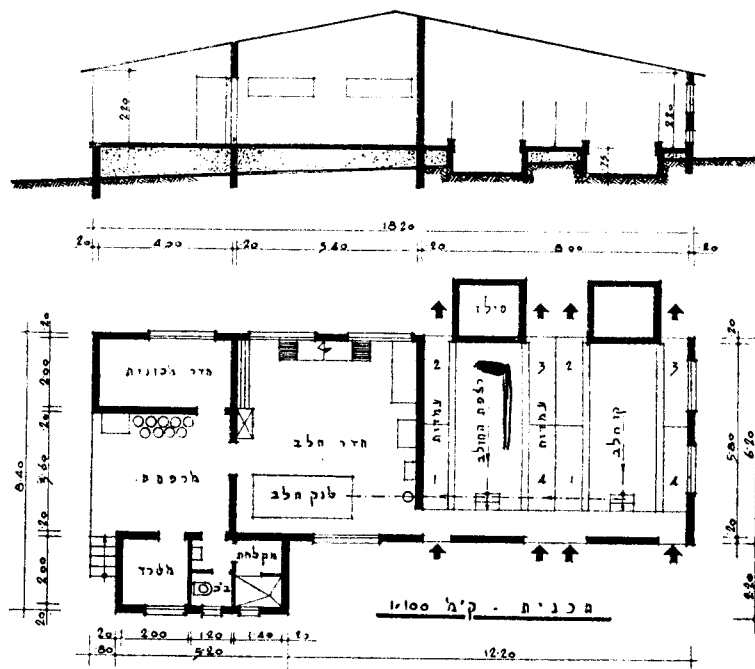
בשלוש עשרות המשקים, בהם הוקמו עד כה בתי-חליבה, נבנו כמעט במספר שווה עורפיים ומפולשים, והיחס הזה אינו משתנה גם בתכניות הקיימות במשקים נוספים. עובדה

שימשה לציון ה-Tandem-Bicycle – אופניים לזוג, עליהם יושב רוכב אחד בעורפו של השני, וכעת היא נתקבלה לציון העמידה העורפית של הפרות בתאי החליבה.

המלה Chute, פירושה מפולש, מקום מעבר צר. מגדלי הבקר לבשר בארצות הברית מכנים בה את הגדרה הצרה, בה הם מעבירים את עדריהם לשם ביקורת וטיפול. בעקבות ההסבר הנ"ל נקרא אנחנו את ה-Tandem, בית חליבה עם עמדות עורפיות ובקיצור, עורפי ואת ה-Chute, בית חליבה עם עמדות מפולשות ובקיצור, מפולש. המערכת

* המונחים "עורפי" ו-"מפולש" מוצעים במקום המונחים האנגליים "טנדם" ו-"שוט". הם שניהם קיצורים של שמות ארוכים המתארים ביתר דיוק את צורת המבנים, כשם שגם המונחים האנגליים הם קיצור של שמות ארוכים. השם המלא של ה-"טנדם" הוא: Two level milking Parlor, והשם המלא של ה-"שוט" הוא: Tandem system ו-Two level milking Parlor, Chute system. קראו לצורה מסוימת של רתימת סוסים לפיה היו רותמים שניים ויותר זוגות סוסים, אחד בעורפו של השני, בתקופה מאוחרת יותר היא

בית - חליבה   מפולש חלוי

מוש, מה שמוסיף עבודת ניקוי דוקא במשמרת
בה עובד רק איש אחד. ב„מפולש“ החצוי יש
במקרה הזה אפשרות להשתמש רק בחצי
אחד בלבד ולקמץ בעבודת ניקוי.

מחלבה ובשלב הסופי נוסיף את המחלבה
הגדולה עם השרותים.

שלמה וגשל

נסיונות בהזנת עגלות בשבדיה

בשנים 1945—1951 בוצעו בתחנת הנסיונות הממלכתית באופסלה נסיונות בהונת עגלות במטרה להשוות ערך החלב בעל אחוזי שומן של 4, 3, 2.5, 2 ו-1.5. ההונה במיני החלב השונים נמשכה מהלידה עד לגיל של 65 ימים. העגלות שהוגמשו חלב בעל אחוז שומן נמוך יותר קבלו תוספת חלב כדי שהערך האנרגטי של מנת החלב יהיה שווה לכל הקבוצות שעמדו בנסיון. כן הוסיפו להן שמן דג. מזון מרוכז ושנת ניתנו להן באופן חפשי עד לגיל של 7 חודשים. לאחר הגמילה מהחלב הרוזה הוגשו לכל העגלות מנת מספוא מסיב אחד. הנסיונות נסתיימו כשהעגלות הגיעו לגיל של שנה. בהמשך הגסינות עקבו אחרי התפתחותן וגדילתן ע"י שקילה ומדידה ונוכחו שהקבוצות שניזונו בחלב שהכיל שומן מ-4% עד 2% התפתחו באופן שווה, אולם קבוצת העגלות שניזונה בחלב בן 1.5% שומן היתה כה דלה שהיה הכרח להפסיק את הנסיון בה. היו קבוצות של עגלות שקבלו את החלב רק במשך 41 יום וגדילתן של אלה היתה דומה לזו של העגלות שהוגמעי במשך 65 יום.